

T.C.
AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR BAKANLIĞI
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 23980131-610-E.121468
Konu : Soru Önergesi 7/13778

21/11/2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 29.06.2017 tarihli ve 32657917-610/69841 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan; Adana Milletvekili Sayın Meral Danış BEŞTAŞ tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/13778 Esas Numaralı yazılı soru önergesinde yer verilen sorulara cevap teşkil edecek cevap metni ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Dr. Fatma Betül SAYAN KAYA
Bakan

EK :

1- Cevap Metni (4 Syf.)

DAĞITIM :

Gereği:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Bilgi:

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır
22.11.2017
Mehmet KARADEMİR

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://bys.aile.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (KQoqiQ-QRwHSR-46Anpe-K+egLM-EnOSf1Vw) kodunu yazınız.

**Adana Milletvekili Sayın Meral DANIŞ BEŞTAŞ'a ait 7/13778 Esas Sayılı Soru Önergesine
İlişkin Olarak Hazırlanan Cevap Metni**

SORU 1: Türkiye’de engelli kadın sayısı nedir?

CEVAP 1: Türkiye genelinde engelli bireylerin il bazında dağılımını tahmin eden son araştırma "2011 Nüfus ve Konut Araştırması"dır. Araştırma; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt sistemi (ADNKS)’den elde edilemeyen verileri il düzeyinde sağlamak amacıyla 3 Ekim-31 Aralık 2011 tarihleri arasında, örnekleme yöntemiyle seçilmiş sayım bölgelerindeki yaklaşık 2,2 milyon haneyle ve tam sayım yöntemiyle kurumsal yerlerde bulunan tüm kişilerle yapılmıştır. 2011 yılında TÜİK tarafından gerçekleştirilen Nüfus ve Konut Araştırmasıyla Türkiye genelinde hanehalklarının yaklaşık %13’ünden bilgi derlenmiştir. **Yaklaşık 9 milyon birey ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2013 yılı Temmuz ayında yayımlanmıştır.**

Engellilik tanımı ve sınıflandırmasındaki yeni yaklaşımla beraber Nüfus ve Konut Araştırmasında engellilik; tıbbi yaklaşımdan (organ kaybı, işlev bozuklukları) ziyade fonksiyonlardaki sınırlılıklara odaklanmaktadır. Araştırmada engellilik; görme, duyma, konuşma, yaşlılarına göre öğrenme/basit dört işlem yapma, hatırlama/dikkatini toplama alanlarıyla hareket güçlüğü (yürüme, taşıma, tutma ve merdiven inip çıkma) alanlarında tanımlanmıştır. Araştırma kapsamında bu alanlardan en az birinde çok zorlandığını veya hiç yapamadığını belirten kişiler en az bir engeli olan nüfus kapsamına alınmıştır.

Nüfus ve Konut Araştırmasında bireylere 6 farklı engellilik durumuna ilişkin aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

1. *Görmede zorluk çekiyor musunuz? (Gözlük veya lens kullanıyor olsanız dahi)*
2. *Duymada zorluk çekiyor musunuz? (İşitme cihazı/implant kullanıyor olsanız dahi)*
3. *Konuşmada (konuşma bozukluğu, tutukluk, kekemelik gibi nedenlerden dolayı) zorluk çekiyor musunuz?*
4. *Yürümede, merdiven çıkmada veya inmede zorluk çekiyor musunuz?*
5. *Birşeyler taşımada veya tutmada zorluk çekiyor musunuz?*
6. *Yaşlılarınıza göre öğrenmede, basit dört işlem yapmada, hatırlama veya dikkatinizi toplamada zorluk çekiyor musunuz?*

Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarına göre, en az bir engeli olan nüfusun (3 ve daha yukarı yaş) oranı %6,9* (4.876.000 kişi)'dur. Erkeklerde %5,9 (2.085.000 kişi) olan bu oran kadınlarda %7,9 (2.792.000 kişi)'dur.

**Belirlenen fonksiyonlarda biraz zorlandığını beyan edenler en az bir engeli olan nüfus kapsamına dahil edilmemiştir.*

SORU 2: Engelli kadınların çalışma hayatında yer alması adına istihdam çalışmaları yürütüyor musunuz?

CEVAP 2: 2011 yılında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun engelli istihdamını düzenleyen 53.maddesinde yapılan değişiklikle engelli memur alımına yönelik sınavlar merkezi hale getirilmiştir. Engellilerin memurluğa alınma şartlarına, merkezi sınav ve yerleştirmenin yapılmasına, eğitim durumu ve engel grupları dikkate alınarak kura usulü ile yapılacak yerleştirmelere, ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar 7.2.2014 tarihli ve 28906 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan *Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik* ile düzenlenmiştir.

Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı'na (EKPSS) engelli sağlık kurulu raporu ile %40 ve üzerinde engelli olduğu belirlenmiş adayların başvurusu kabul edilmektedir. EKPSS'ye ortaöğretim kurumlarından, yükseköğretim ön lisans veya lisans programından mezun olan veya EKPSS'nin yapıldığı yıl itibariyle mezun olabilecek durumda engelli adaylar başvurabilmektedir. İlkokul, ortaokul, ilköğretim mezunu engelli adayların memur kadrolarına yerleştirilmelerinde kura yöntemi kullanılır.

Engellilerin işçi olarak kamu ve özel sektör işyerlerinde istihdamı ise Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından yapılmakta olup, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. maddesi gereğince 50 ve daha fazla işçi çalışan kamu sektörü işyerleri en az % 4, özel sektör işyerleri en az % 3 oranında engelli işçi çalıştırmakla yükümlüdür. 2014 yılında gerçekleştirilen mevzuat değişikliği ile devlet memurluğu için gerçekleştirilen merkezi sınavların kamu işçiliği için de geçerli olması hükme bağlanmıştır.

Engelli İstihdamını Teşvik Etmek Amacıyla Yürütülen Çalışmalar

Bakanlığımız ve Garanti Bankası İşbirliği İle Yürütülen “İşe Katıl Hayata Atıl Projesi”

Bakanlığımız 2014 yılında engelli bireylerin özel sektörde istihdamını desteklemek amacıyla, 5 ili (Ankara, İstanbul, Gaziantep, Sakarya, Samsun) kapsayan ve bir destekli

istihdam projesi olan İşe Katıl Hayata Atıl Projesi'ni başlatmıştır. Her bireyin çalışma hayatında yer alabileceği anlayışının bir ürünü olan proje ile destekli istihdam yönteminin uygulama modeli olan “İş Koçluğu” sistemi uygulanmaktadır. Engellere değil yeteneklere, gruplara değil bireylere odaklanarak destekli istihdam modeli geliştirilmesi hedeflenmektedir. 2016 yılı sonunda birinci aşaması tamamlanan projede 300 engelli bireyin sürdürülebilir istihdamının sağlanması hedeflenirken, bu rakamın üzerine çıkılarak 447 engelli birey açık işgücü piyasasında işe yerleştirilmiştir. Projenin birinci aşaması 2016 yılı sonunda tamamlanmış olup ikinci aşaması 2017 yılı içerisinde Ankara, İstanbul, İzmir illerinde gerçekleştirilmektedir.

Kendi İşini Kurmak İsteyen Engellilere Verilen Destekler

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının da üyesi olduğu “Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmayan İşverenlerden Tahsil Edilen İdari Para Cezalarını Kullanmaya Yetkili Komisyon” tarafından yürütülen çalışmalar sonunda; kendi işini kurmak isteyen engellilerin iş gücü piyasasına aktif katılımını sağlamak ve sürdürülebilir istihdam için yeni fırsatlar sunulmuştur.

Girişimcilik eğitimi alan veya kuracağı meslekte eğitim almış engellilerden kendi işini kurmak isteyenlere, sundukları projenin desteklenmeye değer görülmesi durumunda 36 bin TL'ye kadar hibe desteği İŞKUR tarafından verilmektedir.

Ayrıca; engellinin bir işyerinde iş bulmasını, işe uyumunu, etkin ve güvenli bir şekilde çalışmasını sağlayacak destek teknolojileri ile ilgili projelere, engelli bireylerin işe kabulü için hazırlanmasını, işe yerleşmesini, işe ve işyerine uyumunun sağlanmasını temin edecek projelere, Engellilerin toplumsal entegrasyonuna ve rehabilitasyonuna hizmet eden, istihdam edilebilirliklerini artırmayı amaçlayan mesleki eğitim ve rehabilitasyon amaçlı projelere de finansal destek sunulmaktadır.

Korumalı İşyeri Teşvikleri

Zihinsel veya ruhsal engelli bireylerin istihdamlarının arttırılması amacıyla korumalı işyerleri yaygınlaştırılmaya çalışılmaktadır. İşgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engelli bireylere istihdam oluşturmak amacıyla devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen ve çalışma ortamı özel olarak düzenlenen işyerini ifade etmekte olan korumalı işyerleri, bu bireylerin hem bireysel gelişim sürecini pekiştirmeleri hem de

topluma uyum sağlamaları açısından büyük önem arz etmektedir. Ülkemizde şu an Konya, İzmir ve Manisa da birer adet olmak üzere toplam üç adet korumalı işyeri bulunmakta, 30 Nisan 2016 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan ‘ Korumalı İşyerlerinde Çalışan Engellilerin Ücretlerine Karşılık İşverene Yapılacak Ödeme Hakkında Yönetmelik’ hükümleri gereği işverene her engelli için ücret desteği verilmektedir. Buna göre korumalı işyerlerinde çalışacak zihinsel veya ruhsal engellilerden,

- Her bir engelli için 2022 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi gereğince ödenen aylık tutarı kadarı,
- İstihdamın teşvik edildiği bazı iller için her bir engelli için ilaveten birinci maddede belirlenen tutarın %20 si,
- Zorunlu olan sayıdan daha fazla zihinsel veya ruhsal engelli çalıştıran işyerlerinde, zorunlu sayının üstünde çalıştırılan her zihinsel veya ruhsal engelli için ilaveten birinci maddede belirlenen tutarın %20 si, işverene ödenmektedir.
- Korumalı İşyerleri Çevre ve Temizlik Vergisi’nden muaf olmakla birlikte, söz konusu işyerlerinde çalışan zihinsel veya ruhsal engellilerin işsizlik sigortası işveren payı primleri ve sigorta primine ait işveren hisselerinin tamamı Hazine tarafından karşılanmaktadır.

Yukarıda bahsi geçen tüm çalışmalar engelli bireylerin işgücüne katılımlarını kolaylaştırmak amacıyla yürütülmekle birlikte, bütüncül bir yaklaşım sergilenmektedir.

SORU 3: Engelli kadınların durumlarına ilişkin etkin politikalar yürütülmesi gündeminizde olacak mıdır?

SORU 4: Engelli kadınların maruz kaldığı mağduriyet ve bulundukları dezavantajlı durumun iyileştirilmesi yönünde ne tür çalışmalar yürüteceksiniz?

CEVAP 3-4: Bakanlığımızın engelli kadınlar da dahil olmak üzere engelli bireylere ilişkin çalışmaları titizlikle devam etmekte ve süreklilik arz etmektedir.

SORU 5: Hâlihazırda hükümetinizin 15 yıllık pratiğinde engelli kadın istihdamı başta olmak üzere diğer sorunların çözümü adına bir çalışma yürütülmemiş olması gerekçesi nedir? Bu sorunları en kısa sürede gündeminize alacak mısınız?

CEVAP 5 : Engelli istihdamına ilişkin yürütülen çalışmalar bütüncül ve multi-disiplinel bakış açısı ile yukarıda bahsedildiği şekilde hâlihazırda devam etmektedir.